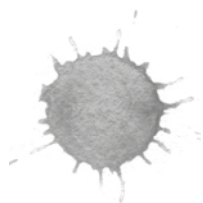

Jan Sojka

Rodina a jiné regály

Povídky

Host

Jan Sojka

**Rodina
a jiné
regály**

Jan Sojka

Rodina a jiné regály

Povídky

Brno 2020

© Jan Sojka, 2020

© Host – vydavatelství, s. r. o., 2020

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-275-0451-0 (PDF)

ISBN 978-80-275-0452-7 (ePub)

ISBN 978-80-275-0453-4 (MobiPocket)

Naposledy

Stála k Tomášovi zády a oblékala se. On ještě ležel a díval se na ni. Když si dopínala košili, obrátila se a mile se usmála. Pak si upravila vlasy a sedla si k němu na deku. Díval se jí do očí, do těch podmanivě zelených pastí. Musím jít, řekla Veronika. Přikývl. Vypadáš smutně. To se ti zdá. Ale byl smutný. Místo pravdy slíbil, že se zase sejdou, že se konečně přestanou skrývat, ale věděl, že nic z toho nedodrží. Políbila ho a odcházela. Sledoval ji, dokud nezmizela ve tmě, pak se posadil a dolehla na něj zima. Oblékl si kalhoty a obul se. Košili si v tom chvatu nestihl sundat. Přesněji řečeno Veronika mu ji nestihla sundat. Sebral deku, vyprášil ji a složil. Zapálil si cigaretu, ačkoli v pětatřiceti přestal kouřit. To je pět let. Pět let nekouří, pět let nezháíbá své ženě, neobelhává své děti, nepřetvařuje se před známými, kteří znají jeho i Veroniku. Nikdy se nerozvedeš, vyčítala mu, to já bych kvůli tobě Jardu opustila. Sliboval, že se

rozvede. Zpočátku tomu věřil, ale časem si musel přiznat, že jsou to prázdné řeči. A dnes to chtěl Veronice říct. Že je mezi nimi konec, že dnes nechce na nic myslet, chce jen ji, teď a tady. Na rozloučenou. Ale neřekl jí to, takové věci se neříkají. Stejně jako jí neřekl pravé důvody. Co by bylo s jeho dětmi? Potřebují tátu každý den. Vozí je do města na kroužky a hlavně na fotbal. Kája byl v žáčcích nejlepší, tak trénuje s Davidem se staršími. Do zdejšího sranda-klubu by je nedal ani náhodou. A co bydlení? Dům je jeho, ale že by manželce sbalil kufry? Už dlouho ji nemiluje, ale za to ona nemůže. Ničím se vlastně neprovinila. Věděl od začátku, jaká je. A taky věděl, že děti by mu nenechala. Skončili by u soudu, a to by nikomu neprospělo. A co Jarda? Potkával by ho, zdravili by se? Nebo by dělal, že se nikdy neznali? Ve vesnici by rozhodně zůstat nemohli. Vůbec si to všechno, co s takovým rozhodnutím souvisí, nedovedl představit. A už ani nechtěl.

Pomalou kráčel zpět. Pěšinou přes louku, kolem lesa a do sadu nad vsí. Znovu si zapálil a posadil se na složenou deku. Tady někde to bylo poprvé. Chtěl ji položit do trávy, ale nechtěla. Byla bych špinavá, zašeptala, lehni si ty. A já můžu být špinavej? pokusil se zavtipkovat. Nemluv, políbila ho. Chtěl se zvednout a obejmout ji. Zůstaň ležet, přikázala mu. Rozepnula mu pásek a poklopec, stáhla kalhoty, vyhrnula si sukni a posadila se na něj. Nemá kalhotky,

uvědomil si Tomáš, kdy si je sundala? Cestou ne, zřejmě v hospodě na záchodě. Takže věděla, že to udělá, zatímco on pořád váhal. Má ženu, má děti, její přítel je jeho kamarád, jeho nejlepší kamarád.

Proč si ho vybrala, vlastně nevěděl. Jednou se jí zeptal. Čekal, že mu odpoví něco v tom smyslu, že všichni kluci, místní i z okolí, ji chtěli, zkoušeli to na ni, a on jediný ne, tak právě proto. Nikdy se to nedozvíš, řekla mu tak lehce, že cítil její slova jemně dopadat na svoji tvář. Klouzala mu po lících a zapadla za oblečení. Už se jí nikdy nezeptal. Tím víc po ní toužil. Byla opakem jeho ženy. Ta byla tichá a vážná, Veronika výmluvná a usměvavá. Jeho žena byla mnohem hezčí. Nádherně křehká Zuzana. Svou zdrženlivostí a chladným klidem ho zpočátku rozpalovala, ale oheň rychle vyhasl. Její krása byla strnulá, jako by ji jednou někdo namaloval a všichni ji navěky budou znát jen z jediného úhlu pohledu, nikdy se nepohne ani neotočí. Naopak Veronika byla nezastavitelná. Ne že by místa měnila z rozmaru, dokázala zůstat a zároveň být jinde. Uměla svou energií vyplnit každou místnost a ke všemu měla dar jakési neuchopitelné záhady, kterou zdůrazňoval každý její zelený pohled. A její pohledy braly rozum. Tomáš věděl, že takové ženě se nebude umět ubránit. Bránil se tak, že neútočil. Jenže zaútočila ona.

Došli do sadu. Chtěl něco říct, třeba jestli je nebudou na večírku hledat nebo co si po návratu vymyslí,

ale tušil, že by tím všechno zkazil. Navíc pořád nevěděl, jestli to může udělat. Chtít je jen jedna strana mince. Veronika se zastavila, on by šel dál. Pak už šlo všechno rychle. Vnímal chlad země pod sebou a horkost tam, kam ho ona vpustila. Musíme být potichu, nesmí nás nikdo slyšet, uchopila Tomášovu dlaň, položila si ji na ústa a zavřela oči. Cítil, jak se její vzdechy tlačí ven kolem jeho prstů, a sevřel jí ústa pevněji. Tím silněji však začala sténat a druhou rukou si ještě víc přitlačila tu jeho.

Típl cigaretu a vstal. Teď už bude Veronika v hospodě, může v klidu přijít. Neschová deku, vyhodí ji, nebude žádné příště, dnes to bylo naposledy. Nechce se mu tam, ale musí. Ženě obležené dětmi řekl, že si vyrazí, zítra se v celých republice hospody zavírají, poslední mejdan si nemůže nechat ujít. Z kůlny vzal deku a obešel vesnici jako už tolikrát. Teď ji hodil do popelnice a pro jistotu zahrabal pod pytle s odpadky. Takže do hospody. Budou tam všichni, bude tam Veronika, bude tam Jarda.

„Kdo to udělal?“

Jarda a Tomáš se na sebe podívali, na rtech jim zahrál drobný úsměšek, pak svůj vyzývavý pohled namířili na učitele. Byli prvními, kdo se mu rozhodli vzdorovat. Učiteli Staškovi. Zešedivěl už po třicítce, asi z těch levot a podrazů. Učil je i jejich rodiče. Ti se ho báli, rozhodoval o tom, kdo půjde

na vysokou a kdo ne. A liboval si v přízemnostech. Klukům strhával z džínových bund nášivky a stríhal jim vlasy, holkám smazával mokrou houbou šminky ještě rok po převratu. Zkoušení a písemky nikdy nehlásil předem a pak se u tabule náramně bavil. Když místo sebe vybereš někoho horšího, kdo to taky nespočítá, dostane pětku on, a ne ty, to byla jeho oblíbená metoda. Vychutnával si jejich bezmoc, nezapomenou jeho vítězný úsměšek, když si zapisoval pětku a zval rodiče, které znal ze stejných lavic. Učitel Stašek, který jim nadosmrti zhnusil matematiku a fyziku. Tuctový chlap s tuctovým jménem Josef Novák neboli Stašek — STAará ŠEDivá Kurva.

„Tak kdo zničil ten kýbl?!“

Měl jsem mu říct, že to byl on, že jsme ho oba viděli a že to klidně u soudu dosvědčíme, vzpomínal po letech Jarda a Tomáš se smál. To by se namíste posral! Smála se i Veronika, seděla Jardovi na klíně, slavila pětadvacet, plná hospoda, večírek, na který se bude dlouho vzpomínat.

„Tak ten kýbl zaplatíte oba!“ zařval Stašek a pokračoval v obchůzce. A v ten moment je osvítil nápad. Jardu? Tomáše? To už je jedno.

„Kdo si chce kopnout?“ zvolal Jarda a zvedl pomuchlaný kýbl nad hlavu.

„Jeden kop za bůra, za míš si nikde nekopnete!“ přidal se Tomáš.

Rázem se u nich seběhla většina třídy, své kýbly s brambory nechali u svých řádků.

„Já! Ale nemám peníze u sebe,“ ozval se hned jeden ze spolužáků.

„Budeme si to pamatovat!“

„Vraťte se do práce!“ řval Stašek, ale až na pár vycepaných šprtů a šprtek, kteří se nezapojili a vyjukanež postávali opodál, si ho nikdo nevšímal. S pokřikem a povzbuzováním se kluci i holky střídali, kopali do kýblu, ti v kanadách víckrát. Kýbl každou ranou zaskučel a poposkočil po hrbolatém poli, a než se stačil zastavit, přišla další rána zprava, další zleva. Jako by ten kus zdeformovaného kovu byl vším, co pro žáky představoval tenhle kantor. Na infarkt zralý Stašek hulákal, co mu síly stačily, dosud se s ničím takovým nesetkal, ale proti přesile neměl šanci.

Yděláváme si na zaplacení! křikl směrem k učitelu Jarda. Tomu se říká soukromé podnikání! povykoval Tomáš a všichni se řehnili a společný odpor vůči pokořené autoritě jejich smích dělal silnějším a vzdorovitějším. No a před měsícem jste mu všichni šli na pohřeb, uřala Jardovo vyprávění Veronika. Tomu starýmu křivákovi, ucedil někdo. Ale učil nás všechny, zvedla se, prošla kolem Tomáše a letmo se ho dotkla tak, jako by šlo o náhodu.

Byla si jistá, že se na ni dívá. Stála k němu zády, zapínala si knoflíky u košile a bála se otočit. Co když

to na ní pozná? Řekla Tomášovi, že by kvůli němu opustila Jardu. Řekla to jako už mnohokrát, jenže teď už jen ze setrvačnosti. Neopustí ho. A nechce, aby se jí Tomáš ozval, jak před chvílí zase slíbil. Co zpočátku dělala ona, psala, tajně volala, náhodou ho potkávala, časem převzal on. Neví přesně kdy, ale tušila proč. Chtěl mít vše pod kontrolou, chtěl vědět kdy a kde, chtěl mít vše promyšlené. A tehdy pochopila, že se nikdy nerozvede. O to častěji na něj naléhala, chtěla slyšet pravdu, ale on sliboval a sliboval. Čas běžel a dnes se zastavil. Bylo to naposledy. O to hladověji si ho vzala.

Otočila se na Tomáše, usmála se, sepnula si vlasy a sedla si k němu na deku. V košili, ponožkách a bez kalhot vypadal trochu komicky, ale tvářil se posmutněle. Jaké by to asi bylo, kdyby se opravdu rozvedl a odvedl si ji? Ještě před rokem by neváhala, šla by s ním kamkoli, teď už ne, je příliš pozdě. Tolik věcí, které po celou dobu setrývaly na neměnném místě, se i tak změnilo. Určitě to musel postřehnout i Tomáš.

„Musím jít.“

Kývl.

„Vypadáš smutně.“

„To se ti zdá.“

Obešla vesnici z druhé strany. Záměrně se vyhnula aleji, kde spolu byli poprvé. Dřív se tudy ráda vracívala, přišlo jí symbolické procházet kolem místa,

kde všechno začalo. Dnes jí to přišlo hloupé. Kam zmizelo, co jí dodávalo sílu a odvalu Jardovi lhát? A přitom Tomáš byl tak okouzlující. Zaujal ji svou až zranitelnou nejistotou. Všichni kolem byli tak suverénní, hlavně Jarda. A to ji přitahovalo, dodávalo jistotu. Jenže co je víc nejisté než jistota. Brzy poznala, že Jarda si předstíráním sebejistého chování dodává odvahy, aby se vypořádal se svými vnitřními obavami. Začal té lži, že je takový, možná i věřit. Ale vždycky se prozradil. Třeba když ho k sobě poprvé pozvala. Jak stál u okna a neklidně upíjel, jak seděl na kraji postele a neměl odvalu se k ní přiblížit, jak sama položila svoji ruku do jeho dlaně, kterou měl úplně zpocenou. A v tom byl Tomáš jiný. Neskrýval obavy, nechal je, jak jsou, pouštěl je svobodně na povrch, nikoli aby vyvolával soucit, ale aby měl jistotu, že sám sobě nic nepředstírá. Pozdě však pochopila, že nepředstírat sobě neznamená nepředstírat jiným.

Na pohřbu se sešlo několik lidí. Přišli bývalí žáci zesnulého, pár úředníků a předseda klubu. Stašek byl muž své doby a dokázal pružně reagovat. Včas se stal nestraníkem a nakonec starostou. Uměl mluvit, slibovat a na jeho učitelování i přezdívkou se časem zapomnělo. Zařídil dětem hřiště, říkaly mámy, že si postavil bazén a kde na to vzal, nás nezajímá. Sehnal klubu sponzora, říkali bafuňáři, a že je za vsí golfový hřiště pro papaláše, je nám jedno, my golf

nehrajem. Byli tam i Jarda s Tomášem. Trochu ze zvědavosti a trochu ze zlomyslnosti, že to má Stašek opravdu spočítaný. Jarda během obřadu pokukoval po bývalých spolužácích, mrkali na sebe, srandičky jako ve škole, ale Tomáš ne. Veronika chtěla napomenout Jardu, aby nešaškoval, přitom si všimla Tomáše. Zamyšlenost a smutek jeho tváře neměly nic společného s mrtvým. A tehdy se to stalo. To byl ten drobný okamžik, který rozhodl, že se do něj zamiluje. Stejně jako Tomáše, i ji svíraly úzkost a prázdnota naplněná marností. Tlačily na ně jako spodní hladina tmy na řeku, která má jediný úděl. Plynout a plynout. Jak je to dlouho, co chodili do školy a tenhle učitel jim zatápěl? Měli dojem, že se ho nikdy nezbaví, že na rozdíl od nich nestárne, sedí u nich jako věčný pes u kosti a chystá se kousnout. Najednou měli po maturitě a teď jsou tady. A co ty roky mezi tím, kde zůstaly ležet? A co se dělo kolem nich, zatímco se starali výhradně jen o sebe? Tomáš pootočil hlavou a jejich pohledy se poprvé střetly jinak. Jarda se díval do mobilu, Veronika do Tomášových očí. Tak obyčejné oči, tak neobyčejná tvář. Tomáš se lehounce pousmál, Veronika taky. Obřad končil.

Do hospody se jí nejdřív moc nechtělo. Nejradši by byla sama. Lehnout si na postel, zavřít oči a spát až do rána. Pak se probudit a mít vedle sebe Jardu. Toho svého mistra světa, usmála se v duchu. Chudák Jarda, musí denně vynaložit spoustu sil, aby si masku

suverenity udržel. Aby jí den co den dokazoval, že je pro ni tím pravým. Měla by mu říct, že to není potřeba, že ho zná právě za tou jeho maskou, že ho dávno prokoukla. Měla by mu říct, že ho nikdy neopustí. Protože ho podváděla, protože toužila po něčem jiném, aby nakonec zjistila, že to, co měla celou dobu pod nosem, je mnohem cennější. Tohle mu samozřejmě říct nemůže. Nechá si to navždy pro sebe. Stejně jako jistotu, že Jarda by ji nikdy nepodvedl. Vlastně by měla Tomášovi poděkovat. Díky němu začala znovu vidět to, co jí ještě před rokem zastíňoval svou neprůhlednou osobností. Teď Tomášův stín zmizel. Jeho věčná nečitelnost jí začala připadat těžká a únavná. Nedokázala ji uchopit, a tak jí přestala věřit. Navíc jí brala sílu, dokonce víc síly, než jí zpočátku dávala. Tady Tomášova stopa končí. Půjde do hospody. Doma ze sebe smyje všechno, s čím už nechce mít nic společného, hezky se obleče a napíše Jardovi, ať jde rovnou za ní.

Jarda zaparkoval a vydal se přímo do hospody. Zdržel se v práci, domů už to nemá cenu. Je utahaný, lehl by si a už by nikam nešel. O nic by nepřišel, povedou se zase ty samý hovory. Fotbal, holky, vzpomínky. A politický moudra o tom, co se stane, když bude všechno zavřený, že hrozí krachy a propouštění, poslouchat nechtěl. Ale je to naposledy, nějak to vydrží. A třeba to nebude tak hrozný. Zkontroloval telefon,

zpráva od Veroniky. Čte mu myšlenky, ať domů nechodí, ať co nejdřív přijde, moc se na něj těší. Celodenní únava z něj okamžitě spadla. Došel k hospodě a zastavil. Uslyšel smích. Sláva, politika už byla. Nebo teprve přijde? Z pootevřených oken se linula směs hlasů a záclona byla trochu odhrnutá. Jarda přistoupil a uviděl obsazený stůl, jen vedle Veroniky čekala volná židle. Právě něco začala vyprávět, gestikulovala rukama, ostatní s úsměvem poslouchali. Zaslechl několik slov, avšak nepoznal, o jakou historiku se jedná. Jistě ji ale bude znát, spojuje ho s ní tolik zážitků. I s ostatními, všechny je zná a Tomáše nejvíc. Ty společné roky na základní i střední škole. První průšvihy, první večírky, první nedotažené lásky. Jako by to byl jen zrychlený film, ve kterém tu a tam zahlédne vzpomínku. A jako naschvál tu nejhoupější. Třeba jak po maturitě vyvěsili plakátky o Staškovi. Končí ve školství, začíná podnikat a doma otvírá veřejné toalety. Malá strana korunu, velká pět. A bonus věrným zákazníkům — každé páte vydělání zdarma. Nebo jak rozhodčímu před místním derby vlezli do šatny a černý úbor vyměnili za růžový. Tomu už by nikdo nevěřil. Tomáš stál před kabinou a diskutoval s tím přespolečným pískálkem, on se mezitím vkradl dovnitř oknem. Zvláštní je, že měl odvalu jen na blbiny. Možná měl jít taky studovat, ale nechtěl být chudý student. Chtěl všechno hned. Peníze, auto, byt, holku do něj. Neměl štěstí

jako Tomáš. Ten vystudoval, dostal od rodičů dům, do něj posadil nejhezčí holku z vesnice. On musel makat, aby si koupil starší vůz, dřít, aby si pořídil byt, a hodně se snažit, aby získal Veroniku. Teď to všechno má. Co mu ještě chybí? Pořád bude něco scházet, nikdy nebude hotovo. Ale pro dnešek má všechno, dnes nic víc nepotřebuje. Z okna se náhle vyvalil zvuk tříštící se sklenice a následné salvy smíchu. Jarda přestal vnímat zvuk, sledoval jen obraz. Byl jediným divákem v hledišti a před jeho očima se odehrávala hra, do které také patřil, v níž byl rovněž přítomen, hrál jednu z hlavních rolí. Viděl barmana, jak přináší koště a smeták a přitom se směje. Viděl sám sebe, jak sedí u Veroniky, viděl Tomáše sedět naproti. Viděl, jak se Tomáš zvedá, odchází k opuštěnému baru, Veronika se za ním letmo podívá, vzápětí položí Jardovi pod stolem ruku na stehno a stiskne. Jarda se na ni otočí a nevidí Tomáše, jak se opírá o bar, upíjí a oba je pozoruje jako divák, na kterého už nezbyla vstupenka, a tak vše sleduje zpovzdálí. Sleduje Veroniku, jak se dívá Jardovi do očí, nic kolem ji nezajímá, dívá se a uhranutému Jardovi je všechno jasné. Jsem tvoje, říkají mu ty zelené terče, které ho vtahují do svého středu a které Jarda uvidí i dnes v noci, až bude ležet na zádech a Veronika se na něj posadí, jeho krásná nahá Veronika se zavřenýma zelenýma očima.